

Україна робить кроки в напрямку прийняття закону про скринінг прямих іноземних інвестицій

Вересень 2025 року - У Верховній Раді України зареєстровано законопроект «Про скринінг прямих іноземних інвестицій» (надалі – «**Законопроект про ПІІ**»), який передбачає запровадження обов'язкових механізмів перевірки іноземних інвестицій у чутливі сектори економіки відповідно до стандартів ЄС. На цьому етапі Законопроект про ПІІ має статус проекту, і тому перспективи його ухвалення залишаються невизначеними. Узгодженість із законодавством ЄС підвищує шанси на його прийняття, проте воєнний стан може вплинути як на строки проходження законодавчої процедури, так і на зміст остаточного закону.

Основні положення Законопроекту про ПІІ:

- **Сектори.** Іноземні інвестиції потребуватимуть скринінгу у разі спрямування їх у компанії, що здійснюють діяльність у сферах:
 - критичної інфраструктури;
 - видобутку металевих руд або неметалевих мінералів стратегічного значення; або
 - розробки, виробництва, модернізації, ремонту, транспортування, утилізації або торгівлі товарами військового та подвійного призначення.
- **Порогові значення.** Скринінг проводитиметься, якщо іноземний інвестор (прямо або опосередковано через свої афілійовані особи):
 - придбаває більше 25% голосуючих акцій компанії;
 - отримує право призначати директора /генерального директора, більше половини членів правління, більше 25% членів наглядової ради або можливість блокувати рішення відповідних органів управління;
 - придбаває чи орендує основні засоби, вартість яких становить 10% і більше від загальної вартості активів компанії за даними останньої фінансової звітності.
- **Комісія з питань ПІІ.** Контроль за процесом скринінгу здійснюватиме Кабінет Міністрів України за підтримки новоствореної Міжвідомчої комісії з питань скринінгу ПІІ. До її складу увійдуть представники Міністерства економіки, Міністерства оборони, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації тощо.
- **Процедура і терміни.** Розгляд триватиме до 90 календарних днів із можливістю продовження у разі необхідності отримання додаткової інформації.
- **Санкції.** Транзакції, здійснені без попереднього схвалення, можуть визнаватися недійсними. Інвестори також можуть втрачати права голосу, бути позбавлені дивідендів і на них можуть накладатися штрафи в розмірі до 50% від вартості відповідної інвестиції.
- **Обов'язки з моніторингу.** Іноземні інвестори повинні будуть повідомляти органи влади про будь-які зміни у структурі власності та подавати щорічні звіти.
- **Наслідки для антимонопольного законодавства.** Законопроектом про ПІІ також передбачено внесення змін до чинного законодавства про захист економічної конкуренції. Зокрема, Антимонопольний комітет України (АМКУ) більше не надаватиме дозволів на концентрації чи узгоджені дії за участю іноземних інвесторів без попереднього рішення про скринінг ПІІ або підтвердження про відсутність необхідності у такому скринінгу. Подані без цього дозволу повідомлення про злиття відхилятимуться, а розгляд справ, що вже перебувають у процесі, призупинятиметься до завершення скринінгу. Відсутність дозволу також стане підставою для припинення розгляду таких справ. Відповідно, іноземні інвестори стикатимуться з подвійною вимогою щодо отримання дозволу: дозволу за результатами скринінгу ПІІ з міркувань національної безпеки та дозволу на концентрацію від АМКУ.

KINSTELLAR

Законопроект про ПІІ пропонує структурований механізм перевірки іноземних інвестицій в Україну. Він засвідчує прагнення України гармонізувати законодавство із нормами ЄС, проте подальший прогрес залежатиме від розстановки законодавчих пріоритетів у воєнний час.

Контактна інформація. По додаткову інформацію просимо звертатися до Юлії Ейсмонт, радника, голови практики конкурентного права, за адресою yulia.eismont@kinstellar.com.